

DOLGOZÓK LAPJA

1988. július 6.,
SZERDA

AZ MSZMP
KOMÁROM MEGYEI BIZOTTSÁGA
ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

XLIII. évf., 160. szám
Ára: 1,80 forint

Grósz Károly és Mihail Gorbacsov találkozója

Moszkvában, az SZKP Központi Bizottságának székházában kedden délután, moszkvai idő szerint fél tizenegykor, megkezdődtek a magyar-szovjet legfelsőbb szintű tárgyalások.

Mihail Gorbacsov, az SZKP KB főtitkára, ötödik emeleti dolgozószobájában fogadta Grósz Károlyt, az MSZMP főtitkárát, aki hétfőn érkezett rövid munkalátogatásra Moszkvába.

Grósz Károly pohárköszöntője

TISZTELT GORBACSOV ELVTÁRS!

KEDVES SZOVJET BARÁTAINK!

Köszönöm a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának a meghívást, amelynek nagy örömmel tettem eleget. Átadom a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa üdvözlését és jókívánságait.

Mai szívélyes, baráti légkörű megbeszélésünk Mihail Gorbacsov elvtárral hazánk és a Szovjetunió folyamatos párbeszédének újabb fontos állomása. Politikai jelentőségét aláhúzza, hogy olyan időszakban került rá sor, amikor hazánkban és a Szovjetunióban is a társadalom fejlődését hosszú időre meghatározó változás, fordulat megy végbe.

Közös és nemzeti érdekeink, előrehaladásunk új feltételei egyaránt azt igénylik, hogy tovább fejlesszük az MSZMP és az SZKP internacionalista viszonyát, országaink szövetségét. E cél elérését segíti, hogy minőséileg új helyzetben munkálkodjunk, hiszen pártjaink gondolkodásában és cselekvésében ma teljesebb az összhang, az egymás sikereiben való érdekelttség ma erősebb, mint korábban bármikor.

Mindez megbízható feltétele annak, hogy együttműködésünk politikai infrastruktúrájának korszerűsítésében is továbblépjünk. Nagyra értékeljük, hogy rendszeres a magas szintű véleménycserék, nincs olyan kérdés, amelyről ne tudnánk őszintén szót váltani. Az erősödő bizalom és megértés szellemének jó hatással kell lennie együttműködésünk más területeire is.

Népeinket egyre inkább összeköti a Szovjetunió nyugati határainál, a Kárpátalján élő magyarság. Megelégedéssel szólhatunk arról, hogy a szovjetunióbeli magyarok az ország egyenrangú állampolgáraitként élhetnek, dolgozhatnak, s egyre több segítséget kapnak nemzeti kultúrájuk ápolásához, nemzeti arculatuk őrzéséhez. Mindez az egymásra utalt közép-európai népek sorskérdésének jó szellemű, humanus megoldására mutat példát; üdvözlöljük, mert emögött az SZKP megújuló politikáját, a nemzetiségi viszonyok korszerű, lenini kezelését látjuk.

KEDVES ELVTÁRSAK!

Megtiszteltetés számomra, hogy közvetlenül az SZKP pártkonferenciája után került sor látogatásomra. A magyar közvélemény élénk figyelemmel kísérte az elmúlt hetek elkötelezett vitáit, a társadalmi párbeszédet. Pártjuk konferenciájának jelentősége túlmutat a Szovjetunió határain. A szovjet átalakítás, e nagyszabású történelmi vállalkozás új keletű nemzeti tapasztalatainak összegzésével a szocialista világ reformgondolkodását gazdagította.

Illúzióink nincsenek. Nehéz munkával számolunk, vállaljuk a konfliktusokat is. Lenin mondása tanulság: „ami nehéz, az még nem megoldhatatlan, fontos, hogy meglegyünk győződve arról, hogy helyesen választottuk meg az utat, és ez a meggyőződés szászorosára fokozza a forradalmi energiát és a forradalmi lelkesedést, amelyek csodákat tudnak művelni”.

KEDVES GORBACSOV ELVTÁRS!

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága nevében kifejezem reményemet, hogy hivatalos, baráti látogatáson hamarosan hazánkban köszönhetjük, Kérem, tegyen eleget meghívásunknak.

Emelem poharam a Szovjetunió Kommunista Pártja, a szovjet nép sikereire a történelmi átalakításban; a szocializmusra, a bekéreg, Mihail Gorbacsov elvtárs és jelen lévő szovjet barátaink egészségére!

(Folytatás a 2. oldalon.)

Bartók hamvai Magyarországon

Magyar földre érkeztek kedden Bartók Béla hamvai. A hazánk nagy fiának földi maradványait szállító menet a határőrök díszsorfala között, délután fél egykor érkezett meg az ünnepi díszbe öltözött, nemzetiszínű zászlókkal fellebegőztetett hegyeshalmi határátelőkörhöz. Miközben a gépkocsisor begördült az ünnepség színhelyére, az egyesített szombathelyi és kőszegi madrigalkórus előadásában, Németh István karnagy vezényletével felhangzott az Elindultam szép hazámból... kezdetű népdal.

A kísérő gépkocsikból elsőként a nagy zeneszerző két fia, ifjabb Bartók Béla és Bartók Péter, majd Nagy János, hazánk bécsi nagykövete lépett ki. Az ünnepségen megjelentek a magyar politikai, társadalmi és kulturális élet jeles képviselői, továbbá Győr-Sopron és Vas megye párt-, állami és társadalmi szerveinek vezetői.

A Himnusz elhangzása után Sinkovits Imre színművész elszavalta Ady Endre: Föl-fölbottott kő című versét, majd a kormány és a magyar társadalom nevében Czibere Tibor művelődési miniszter mondott ünnepi beszédet.

Megrendülten hajtunk fejet Bartók Béla földi maradványai előtt — mondotta — amikor nagy zene-költőnk, — személyes öhaján és az egész nemzet kívánságának beteljesüléseként — 48 évi távollét

után immár végérvényesen hazatért. A tisztelgő főhajítás az egyetemes zenekultúra korszakos jelentőségű alkotójának, zeneművésztünk egyik megújítójának, a hazáját szerető művésznak szól. Annak a magasrendű emberi és művészi magatartásnak, amit Bartók Béla életművével testít meg számunkra.

Magyarországról a történelem vihara szakította ki. Hazájához azonban élete végéig ragaszkodott. Ez a haza számára a szülőföldet és a népet jelentette. Hafázisága azonban egyúttal a népek testvériségét is magában foglaló hitvallás volt.

Most, amikor a Bartók család elhatározása lehetővé tette, hogy Bartók Béla hamvai Magyarországra érkezzenek, és kívánsága szerint magyar földben találjanak végső nyugalomra, úgy érezzük, hogy az anyaföld jelképes megérintése bennünket, Bartók honfitársait, hagyatékának őrzőit és ápolóit tált el új erővel.

Az ünnepség a Szózat elhangzásával ért véget, majd elindult a díszmenet a főváros felé. Győr-Sopron megye településeinek lakói a Budapestre vezető fellebegőztetett útvonal mentén tisztelgő sorfalat álltak, így fejezték ki mély tisztelgésüket a hazatérő Bartók Béla iránt.

Délután négy órakor Budapestre, a Magyar Tudományos Akadémiára érkezett a Bartók Béla ham-

vait kísérő menet. A zeneszerző földi maradványait őrző koporsót az MTA székházának feldíszített oszlopcsarnokában ravalatozták fel. A délutáni órákban itt rótták le kegyeletüket a zenetudós emléke előtt tisztelve a magyar politikai, kulturális élet vezetőit, művészek, tudósok, Bartók Béla tisztelői.

A nagy magyar zeneköltő ravatalánál Iványi Pál, a Fővárosi Tanács elnöke mondott beszédet:

Alkotásai az iskolai énekzenei oktatás nélkülözhetetlen részei. Művei jelen vannak hazánk művészeti-szellemi életében, csakúgy, mint az amatőr ének- és zenekari mozgalmak műsorain, a hangversenytermekben, színházakban, és kiállítótermekben is.

A főváros lakossága — akár az egész országra — örzi századunk zeneművészete ma végleg hazatért óriásának humanista üzenetét, tiszta emberségét.

Alkotásaiban eddig is velünk élt Bartók Béla. Imárr hamvai is megérkeztek, amelyeket tisztelget, szeretettel, meghajtott fővel fogadok a főváros lakossága nevében — mondta végezetül Iványi Pál.

A főváros lakossága szerdán 10 és 18 óra között róhatja le kegyeletét Bartók Béla ravatalánál, a Magyar Tudományos Akadémia székházában.

Hazánk legkorszerűbb kombájnparkja az IKR-ben

A négyezredik Claas átadása

A kombájnátadás ünnepélyes pillanatai

Fotó: —ltn

A bábolnai IKR-rendszer magas szintű technológiájának megvalósításához állandóan a legkorszerűbb berendezésekkel gyarapítja gépparkját. 1970 óta vásárolja az újabb és újabb Claas-Dominátor kombájnokat. A csúcstechnológiát képviselő betakarítógépek Magyarországra érkezett négyezredik példányát tegnap ünnepélyes keretek között Bábolnán adta át a nyugatnémet Claas cég kelet-európai igazgatója, Fred Wolf.

Ez a korszerű gép, amely a dominátor-család legújabb változata, d-108-as típusú. Az IKR egyik legrégebbi taggazdaságába, a Csongrád megyei Górszai Allami Gazdaságba kerül, s könnyíti meg az aratást. Teljesítménye, amit az áteresztőképesség mutat, a búza esetében 15 a kukoricánál pedig 20 tonna óránként. Az előző d-106-os kombájn típus konstrukcióját 36 helyen megváltoztatva továbbfejlesztették, oly módon, hogy figyelembe vették a magyarországi üzemelési tapasztalatokat is. Legszenvedélyesebb változások a kombájnfülké belső berendezésében történtek, a legkorszerűbb techni-

ka beépítésével az üzemeltetés egyszerűbb lett. Az így kialakított d-108-as típus a csúcst jelent, a teljesítmény tovább már nem növelhető. De a fejlődés nem állhat meg ezen a ponton, s a nyugatnémet cég szakemberei már egy új fejlesztési programhoz kapcsolódva, modernebb konstrukció kialakításán fáradoznak. Hiszen az öntözött kukoricatermő-területről 12-14 tonna termés várható hektáronként, s ennek betakarításához a mainál is korszerűbb, nagyobb teljesítményű kombájnok kellenek.

Önmagában egy ilyen korszerű berendezés a megfelelő műszaki háttér és a zavartalan alkatrészellátás biztosítása nélkül nem sokat érne. Az IKR ezért folyamatosan növelte azon együttműködő partnereinek a számát, amelyekkel a tőkés piacról beszerzett gépekhez készítenek alkatrészeket. Jelenleg 43 gyártóval áll kooperációs kapcsolatban a közös vállalat. 1988-ban csaknem 700 importot helyettesítő alkatrészt vásárolnak hazai termelőktől, mintegy 100 millió forint értékben. Ezek között a legtöbb, mint-

egy 60 százalék a Claas-kombájnokhoz készül. Az IKR partnereinek a nagy térszám miatt gazdaságos az alkatrészek sorozatgyártása. A kooperáció nemcsak devizamegtakarítást eredményez, és az importkorlátozás miatti hiányokat csökkenti, hanem elősegíti a taggazdaságok és más partnerek szabad ipari kapacitásának jobb kihasználását.

A bábolnai rendszer kezdeményezésére széles körű kooperáció alakult ki az NSZK Claas cég és a MEZŐGÉP vállalatok között is. Kecskemétre szállítják többek között a dominátorokhoz a vezetőfülkéket, a kukoricacső-törő adaptereket az orosházi MEZŐGÉP készíti, ezenkívül számos alkatrészt kap a nyugatnémet cég a magyar gyártóktól is. Az idehaza dolgozó kombájnok Rába-man motorral működnek. Ebben az esztendőben összesen száz új típusú Claas-Dominátor érkezik hazánkba, ebből 32 az IKR tulajdonába kerül, amelynek korszerű kombájnparkja jelenleg már 1700 Claast számlál.

Putay

Az egyházak és a honismeret

A Honismereti Akadémián

Felekezeti egymásmellettség

Kedden folytatta munkáját Tatán a XVI. Országos Honismereti Akadémia. E nap, miként az első is, az előadások jegyében tett el, legalábbis annak délutáni. Dr. Benda Kálmán történész, a Rádai Gyűjtemény igazgatója nyitotta meg az előadások sorát, majd délután a résztvevőknek alkalom nyílt arra, hogy meggyékn egy részét, s az ott fellelhető történelmi emlékhelyeket is megismerjék.

Dr. Benda Kálmán

Reggel kilenckor nyitóelőadást tartott dr. Benda Kálmán az akadémia résztvevőire a Tatabányai Művelődési és Ifjúsági Központban. Mondandója középpontjában az egyházak és a honismeret összefüggéseinek feltárása állt. Bevezető gondolatként utalt arra, hogy az emberi közösségeket, így az egyes nemzeteket is hozzávetőleges pontossággal körülírható mentalitás jellemzi, ezért ő a magyarság általános jellemvonásainak bemutatásán keresztül kíván szólni a témáról. Annál is inkább, mert az e tárggyal összefüggő tényeket az egyházak történelmi szerepének bemutatása nélkül nehéz megérteni, nehéz hitelesen leírni. Erről szemléletesen nyilat-

kozott az előadó: „Az hiszem, hogy emberi öntudatunk is akkor teljes, ha a jelen és a jövő problémáin túl, azzal is tisztában vagyunk, honnan jöttünk, mit hoztunk s abból, amit hoztunk, mi értékes, mi az a hagyomány, amit tovább kell ápolnunk, mi az, amin változtatnunk kell és reformálnunk. A jelent és a jövőt csak az tudja reálisabban építeni, aki ismeri ezt az utat...”

Múltunkban az egyházak rendkívül fontos szerepet tölthettek be — fejtette ki

az előadó —, nem csupán a műveltség hordozóiként, hanem a nyugati mintájú társadalmi-gazdasági berendezkedés vezetőjeként, erősítőjeként is. De az egyház volt az is, amely a finnugor és török hagyományokból érkező magyarságot európaivá tette ezen a területen.

„Az hiszem, ezer év óta ez a hármasság határozza meg a magyarságot: a kelet-ről hozott törökös és finnugor örökség; a finnugor nyelv, a magyar műveltség alapvetően törökös jellege, továbbá az Európába, az európai műveltségbe való beilleszkedés... Ha e három közül bármelyiket elveszünk vagy elfelejtjük, akkor egy leszünk a többi nép közül, végeredményben magyarságunkat adjuk fel...” — mondta az előadó.

Az egyházak ebben a magyarságtudat megteremtésében vállaltak oroszlanrészt. István király óta Magyarország a Nyugat része. Egész történelmünk a nyugat-európai kultúrához köt bennünket, mentaltásunk, műveltségünk egyaránt nyugat-európai néppé formált minket — mutatott rá a professor.

(Folytatás a 3. oldalon.)

Szovjet-magyar csúcstalálkozó

(Folytatás az 1. oldalról.)

Mihail Gorbacsov pohárköszöntője

KEDVES MAGYAR BARÁTAINK!

TISZTELT ELVTÁRSAINK!

Rendkívül nagy örömet jelent számomra, hogy itt, a Kremlben üdvözölhetem Grósz Károly elvtársat, aki először érkezett a Szovjetunióba a Magyar Szocialista Munkáspárt főtítkárának tisztségében. Nálunk úgy ismerik őt, mint elhívott kommunistát, Magyarország energikus politikai személyiségét, a szovjet-magyar barátság aktív támogatóját.

Találkozónk Grósz elvtárral mindkét testvérpárt és ország számára kivételesen fontos időpontra esett. Nemrégiben tartották meg a magyar országos pártértekezletet, amely — barátaink értékelése szerint — áttűző jelentőségű esemény lett Magyarországon. A társadalmi fejlődés menetét mélyrehatóan elemezve, méltó módon értékelve a szocializmus építésére tett sokéves erőfeszítéseket, de ugyanakkor élesen és elhűven feltárva az utóbbi években felmerült komoly problémákat, a konferencia a gazdaságban és a politikában olyan mélyreható reformokra vett irányt, melyek arra hivatottak, hogy

új formát, új minőséget adjanak a szocialista magyar társadalomnak.

A magyar pártértekezleten elfogadott döntések számos eleme közvetlenül azonos, vagy valamilyen hasonló azokkal az intézkedésekkel, melyeket mi a peresztrojka menetében fogantunk és érthető, hogy mi szívből kívánunk sikereket magyar barátainknak nagyszabású elgondolásaik megvalósításához.

A találkozó folyamán Grósz elvtárs elmondta nekem, hogy a magyar kommunista, az ország közvéleménye rokonszenvvel és jóváhagyóan figyeli a Szovjetunióban végbemenő folyamatokat. Már nem egyszer szóltam arról, hogy senkire sem kényszerítjük rá koncepciókat a szocialista társadalom megújításának útjáról. De a baráti támogatás erősíti meggyőződésünket, hogy helyesen választottuk irányvonalunkat, új erőt ad.

Mi Grósz elvtárral újból megerősítettük, hogy közös pártjaink azon megközelítése, hogy milyen alapra épüljenek a kapcsolatok a Szovjetunió és Magyarország között, általában véve a szocialista országok között. Ez — az egyenjogúság és az egymás ügyeibe való be nem avatkozás, a kölcsönös segítségnyújtás és a közös felelősség a

szocializmus történelmi sorsáért. Ez a megközelítés lehetővé teszi a szocialista országok kapcsolataiban felmerülő bármely problémára megoldást találni, figyelembe véve mindegyikünk nemzeti sajátosságait, kialakítani érdekeik ésszerű egyensúlyát, mely szilárdítja ezeket a kapcsolatokat.

Ettől vezérelve részletesen megvitattuk a szovjet-magyar együttműködés konkrét kérdéseit, meggyőztünk egész sor feladatnak a közeljövőben való megoldásáról. De a fő következtetésünk az, hogy a két ország lehetőségeit sokkal hatékonyabban ki lehet és ki is kell használni.

Egészében véve elmondhatom, hogy Grósz elvtárral való találkozásom jó alapot teremt a Szovjetunió és Magyarország együttműködése további fejlesztéséhez a nemzetközi ügyekben, különösen külpolitikánk európai síkján.

Befejezésül engedjék meg, hogy kijelentsem: a szovjet kommunista, a szovjet emberek továbbra is mindent megtesznek annak érdekében, hogy kapcsolataink Magyarországgal erősödjenek és fejlődjenek mindkét nép, a szocializmus és a béke ügye javára.

Szívből kívánok Önnek, Grósz elvtárs, minden magyar kommunistának, minden magyar dolgozónak sikereket kezdeményezéseikhez.

A Külügy-minisztérium közleménye

A kolozsvári magyar főkonzulátus bezáratása után, július 29-től kezdődően a Román Szocialista Köztársaságba utazó, vagy ott tartózkodó magyar állampolgárok konzuli érdekvédelmét a Magyar Népköztársaság bukaresti nagykövetségének konzuli osztálya látja el. Címe: Bukarest, Str. Alexandru Sahia 63, telefon: 15-82-73.

Iráni gép

Újabb jelentések

Újabb, egymásnak ellentmondó jelentések kerültek napvilágra az iráni utas- és szállító repülőgép lelévésével kapcsolatban Washingtonban. A *The New York Times* keddi jelentése szerint az iráni repülőgép automatikusan jelzéseket adott le az azonosításra vonatkozó felszólításra, ezeket azonban a Vincennes cirkáló berendezései valamilyen oknál fogva „ellentmondónak” minősítették.

A Pentagon által létrehozott haditengerészeti vizsgálóbizottság a helyszínen próbálta majd meg tanúvallomások és a hajó számítógépeiben tárolt adatok elemzésével megállapítani, hogy valóban történt-e vétkes gondatlanság a Vincennes személyzete részéről. A hivatalos amerikai álláspont jelenleg az, hogy csupán „végzetes tévedés” történt.

Henry Kissinger volt külügyminiszter, az NBC-televízió keddi reggeli híradójában azt mondta, hogy az Egyesült Államoknak nem kell alapvető változtatást végrehajtania a Perzsa (Arab)-öböl térségével kapcsolatos politikáján, de az ügyvel kapcsolatban közvetlen tárgyalást kell kezdenie Iránnal.

Válassza Grósz Károly. Fogadására a Ferihegyi repülőtéren megjelent Beréz János, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára és Kótai Géza, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a KB külügyi osztályának vezetője.

Jelen volt Vladlen Puntusz, a Szovjetunió magyarországi nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

A két pártfőtítkár találkozásáról közleményt adtak ki.

enyhülési folyamat elmélyítésére helyezték a hangsúlyt.

A Szovjetunióban élő magyar nemzetiségűek helyzetével kapcsolatban feltett kérdésre válaszul az MSZMP főtítkára elmondta; az elmúlt években sok erőfeszítést tettek a Kárpátján élő magyarok nemzeti kultúrájának, magyarosságának gazdagítására.

Moszkvai tárgyalásait befejezve kedden a kora esti órákban hazautazott Moszk-

Grósz Károly nyilatkozata a magyar sajtó képviselőinek

Kedden, a moszkvai magyar nagykövetség épületében Grósz Károly, az MSZMP főtítkára nyilatkozott a magyar sajtó képviselőinek.

A magyar párt vezetője többek közt elmondta, hogy Mihail Gorbacsovval folytatott tárgyalásain szó volt a gazdasági együttműködés bővítéséről.

Grósz Károly egy kérdésre válaszolva közölte, hogy a tárgyalásokon nemzetközi kérdések is szóba kerültek, s ezen belül az

Megkezdődött a KGST-ülésszak

Marjai József: Megbízható nemzetközi mércerendszer!

Kedden délelőtt a prágai kultúrpalotában Lubomír Strougal cseh-szlovák kormányfő megnyitójával megkezdte munkáját a KGST 44. ülészsaka.

A magyar küldöttséget Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyettese, hazánk állandó KGST-képviselője vezeti.

A háromnapos ülészsak elé terjesztik a tanácsnak a 42. és a 44. ülészsak között végzett tevékenységéről készült beszámolót. A küldöttségek megvitatták a sokoldalú együttműködés, valamint a szocialista gazdasági integráció mechanizmusának és a tanács tevékenységének átalakítását célzó javaslatokat.

Napirendre kerül a szocialista nemzetközi munkamegosztás kollektív koncepciójának az 1991–2005 közötti időszakra vonatkozó tervezete, az 1991–95-ös népgazdasági tervkoordináció, illetve a sokoldalú gyártásszakosítás és együttműködés programja.

Áttekintik, hogyan teljesül a KGST-országok tudományos-műszaki fejlődéséről az ezredfordulóra kidolgozott komplex program az első fő területen, a népgazdaságok elektronizálásában. Megvitatták a tanács ülészsakjának munkaprogramtervezetét az 1989–90-es évekre, valamint a 45. ülészsak előzetes napirendjét és meghatározzák annak időpontját.

A délelőtti ülésen szólt fel Marjai József, a magyar küldöttség vezetője. Megállapította, hogy az új világpolitikai fejleményeket kedvezően befolyásolják a Szovjetunióban és más szocialista országokban kibontakozó gazdasági és politikai reformfolyamatok.

Az új nemzetközi politikai és világgazdasági kihívás megválaszolására irányuló közös akarat jut kifejezésre abban a korábbi évtizedekben nem tapasztalt párhuzamban, amely a Varsói Szerződés és a NATO, a KGST és az Európai Gazdasági Közösség, valamint az egyes szocialista országok és az Észak-atlanti Közgyűlés, illetve az Európai Tanács képviselői között jött létre. Látnunk kell ugyanakkor azt is, hogy a szocialista országok közössége, miközben konstruktívan reagált a katonapolitikai kihívásra, mind ez ideig nem tudott megfelelő választ adni a tökésvilág gazdasági és tudományos-műszaki kihívásaira.

A KGST 43. (rendkívüli) ülészsakán egységes törekvésként fogalmazódott meg, hogy érezhetően javítani kell az együttműködés hatékonyságát. Arról azonban, hogy milyen módon, ütemben és módszerekkel lehet az együttműködést hatékonyabbá tenni, megosztottak és ma is megosztlanak a vélemények.

Véleményünk szerint a KGST-közösség hosszabb

távon nem nélkülözhet egy olyan megbízható nemzetközi mércerendszer, amely lehetővé teszi az egyes KGST-tagországok számára gazdasági fejlődési színvonalának mind a világpiacra, mind pedig egymás között történő megbízható összehasonlítását.

Nagy horderejű célkitűzésnek tartjuk a KGST-tagországok egyesített piacának létrehozását.

A szabadkereskedelmi övezetek létrehozásához a kontingens nélküli kereskedelem bevezetése, a belföldi árrendszereknek a világpiaci árral történő összehasonlításának és a valuta-konvertibilitásnak a megvalósítása szükséges.

Ami az együttműködési mechanizmus átalakítása terén eddig végzett munkát illeti, egyik oldalon olyan jelenségekkel találkozunk, hogy kész, kialakult, kidolgozott és gyorsan megvalósítható javaslatok elfogadására és megvalósítására nincs meg a tagországok részéről a készség. Ez további idővesztést okoz, és nem segíti elő a kibontakozást. Ilyennek tartjuk a magyar fél részéről a valutáris pénzügyi rendszer átalakítására korábban előterjesztett elgondolásokat.

Magyar részről a KGST együttműködési rendszerében olyan közzgazdasági feltételek kimunkálására gondolunk, amelyek a közös ér-

VASÉRT
Vállalat 9. sz. boltja,
(Tata, II., Somogyi B. út
19-23.)
**felvételre keres
bolti eladókat**
háztartás-felszerelési vagy
vegyesiparcsikk ELADÓI
képesítéssel.
Bérezés megegyezés szerint,
jelentkezni lehet a boltveze-
tőnél, hétfőtől péntekig, 8.30-
tól 16 óráig.
1394

VILKA VÁLLALAT
**pályázatot
hirdet
főkönyvelői
állásra.**
Feltétel: szakirányú,
felsőfokú végzettség,
3 éves vezetői gyakorlat.
VILKA, TATA,
Ady E. u. 31. 1321

A „VERTESALJA” AFESZ
43-as számú ABC-be
(Tatabánya II.,
Árpád u. 87.
Telefon: 13-906)
és a 60-as számú
ABC-be
(Tatabánya II.,
Dózsakert, Réti u.,
Telefon: 15-656).
**azonnapi belépéssel
felvesz
szakképzett eladókat**
Jelentkezés:
az egység vezetőjénél
Fizetés:
megegyezés szerint
„VERTESALJA” AFESZ
1376

**Az Adó- és Pénzügyi
Ellenőrzési Hivatal
Komárom Megyei Igazgatósága
felvételt hirdet
jogügyi főelőadói
munkakörökbe**
ALKALMAZÁSI FELTÉTEL:
jogtudományi egyetemi végzettség.
JELENTKEZNI LEHET:
az Igazgatóság személyzeti vezetőjénél,
Tatabánya V., Komáromi u. 6., vagy
a 10-099 telefonszámon.
1394

**Nálunk
megtalálja
szerencsését!**
**Olcsón felöltözhet
1988. július 1-jén
megnyílt
PATKÓ**
**ruházati bolt eredeti
holland és svéd báláiból**
KRAEKIS KISSZÖVETKEZET,
Tatabánya II., Dankó u. 38.
(volt tsz-iroda)
Parkolási lehetőség az udvarban.
Nyitva tartás:
hétfő, szerda, péntek 7—10 óráig és 14—17 óráig,
szombaton 7—10 óráig.
1393

A Honismereti Akadémián

(Folytatás az 1. oldalról.)

Dr. Benda Kálmán ezt követően bizonyító tények sorolásával szemléletesen mutatta be az európai kultúra, az európaiság főbb jellemzőit. Azt a tényt, hogy az utolsó gótikus templomok a Kárpátok belső oldalán találhatóak, míg a gerinceken túl az ortodox egyház teritóriumára és sajátos kultúrája következik. A nagy európai vallási és kulturális áramlatok e Kárpátokon túli régiókba nem szivárogtak be. Az egyházak műveltséget adtak, sajátos nemzeti karaktert szabtak a magyarságnak is. Hagyományaink, szokáskultúránk legtöbb megnyilvánulása vallási, rituális eredetű, még ha az idők során elveszett is, az eredetre utaló jel.

A reformáció megjelenése, a protestantizmus magyarországi elterjedése után az egyes falvak egyben a különböző felekezetek gyűjtőhelyei is voltak, s csupán karakterük, általános emberi magatartásuk, erkölcsi normáik és műveltségi szintjük is elárulta a hovatartozás tényét. Alig száz évnek kellett azonban elteltie ahhoz, hogy a 17. században a sajátosságok átszivárgása megkezdődjék a párhuzamosan élő vallások között. Ez a folyamat alapozta meg a magyarság rendkívül sokszínű kultúráját, még akkor is, ha egyedi, mentális, felfogásbeli különbségek még ma is fellelhetők. Ezen eltérések mai feltárása, helytörténeti jellegű kutatása az egyik legfontosabb mozgalmi teendő napjainkban.

A bibliafordítások voltak azok, amelyek elsőként példát adtak a magyar nyelv alakulásának mikéntjére is. Mint ahogy Károlyi Gáspár, Pázmány Péter bibliafordításai is ilyen mérföldkövek voltak a magyar irodalmi nyelv megerősítésében. A nyelvészeti kutatások is megerősítik azt a tényt, hogy a magyar helyesírás szabályai a korábban egymástól eltérő katolikus és protestáns nyelvi szabályok ötvöződéséből alakultak ki, a tizenhetedik század második felére.

Sorolva az egyházak tevékenységének fő irányait dr. Benda Kálmán beszélt a vallás politikai befolyásáról is. A világon egyedülálló jelenségként fordult elő, hogy a volt kálvinista mezővárosainkban a város kormányzótestülete, a tanács ugyanazokból az emberekből állt, mint az egyház presbitériuma, tehát ugyanazok a személyek intézkednek itt és ott. Az egyház ebben a vonatkozásban nem csupán alátámasztója volt a világi rendnek, hanem gazdasági szervező szerepet is betöltött.

A reformáció hatására született meg az új tan. miszerint az uralkodó ellen, ha eltér a vallási normák által meghatározott úttól, fegyvert lehet fogni, hogy a helyes útra visszatérjen. Az ellenállási jog kialakulásának és meggyökeresedésének példái után a professzor a különböző vallási felekezetek egymás mellett élésének történetéről beszélt. Első példaként a reformáció elterjedése utáni erdélyi fejedelemiséget említette, amikor is a tardosi országgyűlésen kimondták a négy felekezet, a római katolikus, az evangélikus, a református és az unitárius vallás politikai egyenrangúságát. Ez a tény napjainkig rejtély külföldiek számára, mint ahogy az is, hogy alig van magyar falu, ahol legalább kettő vagy három templom ne akadna az egyes felekezetek gyűjtőhelyeként.

Benda professzor végezetül e szavakkal búcsúzott a hallgatóságtól: „A magunk megismeréséhez, az öntudatunk erősítéséhez, hozzátartozik annak a műveltségnek az ismerete, útjának, kibontakozásának a megismerése, amelyen napjainkra eljutottunk. Ennek a művelődési útnak és fejlődésnek fontos alapkövei voltak a honfoglalás kora óta az egyházak. Ha meg akarjuk érteni a kisebb és nagyobb közösségek mai gondolkodását, mentalitását, emberi magatartását, úgy érzem, az egyház kutatásoknak nagyobb teret kell engednünk, mint azt eddig tettük.

Emlékeztetett Tessedik Sámuelre, aki nem csak a lélek ápolását szorgalmazta a földművesek között, de a kertekét, szántóföldjeit is; a nyugati mintájú, ésszerű agrárkultúrát.

Szót II. Rákóczi Ferencről és II. Józsefről, akik egymás iránti tülelemre, együttműködésre szólították fel a magyarországi felekezeteket, a közös haza virágzásáért.

— Honszeretet, és még egyszer: honszeretet! Legyen áldott ez a szó, ez a felhívás, mellyel protestáns lelkészek Thököly és Kosuth zászlai alá szólították a magyar nép legjobbjait. Legyen üdvözölve az a tolerancia, mellyel a magyarországi evangélikusok minden időben készek voltak együttműködni minden humánus, haladó törekvéssel!

Kévs a magyarországi evangélikusok száma: jelenleg a lakosságnak mintegy négy százaléka. Régen se volt sokkal több, de közülük szép számmal kerültek minden időben tudó-

sok, tanárok, művészek, haladó politikusok a progresszív mozgalmak élére.

Az 1940-es évek végéig több jó hírű középiskolát és főiskolát működtetett az evangélikus egyház, korszerű pedagógiai elvek alapján. Úgy hozta a történelem, hogy belőlük egyet a most következő tanévben visszazakap.

— Remélhetőleg épp ilyen jó úton vagyunk ahhoz, hogy a magyarországi evangélikus egyház múzeuma, könyvtára, gyűjteményei „kapuit” is minél szélesebb világi közösség elé is tárhassuk. Eppúgy készek vagyunk, hogy múzeumi, honismereti kutatásaink tapasztalatait megosszuk a feléledt magyar honismereti, helytörténeti mozgalom új munkatársaival, ugyanakkor, szívesen tanulunk minden jó szándékú, felkészült testvérünkötől, hiszen utunk közös, céljaink az eltérő megközelítési módok ellenére is azonosak — fejezzék be korreferátumát Fabinyi Tibor.

„Együtt építjük e hont...”

Dr. Rosdy Pál professzor, a Magyar Kurir főmunkatársa, egyháztörténész, a katolikus egyháznak, a helytörténet-kutatásban és a honismereti mozgalomban betöltött egyre növekvő szerepéről beszélt. Mint mondtotta, az emberi mentalitás, a nemzeti jelleg és nemzet tudat kialakításában vitathatatlanul nagy az egyházak jelentősége. Magyarországon a hívők többsége katolikus, ennek arányában nagyobb a felelősségük is, s ezt ma már egyre szélesebb körben ismerik el. Ezért is örvendek, hogy az egyház és a honismeret kapcsolatát napirendre tűzte munkája során az Akadémia. Az egyház mindig is jelen volt a magyar társadalmi életben, noha súlya történelmi koronként változott.

Am most nemcsak a múlt, a jelenről is szó van, mondtotta a felszólaló, s hozzátette; bármelyik felekezet híve és a felekezeten kívüliek együtt építik e hont, s az a nem természetes, ha ezt nem mondjuk ki.

Az előadó ezt követően a katolikus egyház forrásbázisairól, a múzeumok, levéltárak, egyházi gyűjtemények fontosságáról szólt. A Magyar Katolikus Almanach szerint hazánkban csaknem 2300 plébánia van, amelyek liturgikus tárgyakat, hazai ötvösmunkákat, festményeket, oltárképeket és néprajzi emlékeket, művészettörténetileg is értékes könyveket őriznek, ezek pedig nélkülözhetetlen források

lehetnek a helytörténeti kutatók számára. Az irattárak, anyakönyvek a családtörténeti, szociológiai és helytörténeti kutatás valóságos kincsésbányái.

A felszólaló példákat is említett: az ott felsorolt adatok alapján állította össze egy magyar tudós hazánk történeti meteorológiáját, a történeti naplók alapján pedig szinte órányi pontossággal megállapították, mikor szabadult fel Battonya. Az egyházi források kutatásában akadályt jelenthet azonban a latin nyelv ismeretének hiánya. Az egyháztörténész emlékeztetett arra is, hogy a REGNUM című katolikus évkönyvben régebben megjelent tanulmányt a plébaniatörténet-írás módszertanáról a helytörténészek is használnak forgathatnak, hiszen következtetéseit ma is helytűnőnek. Örvendek, hogy az egyetemisták kezdeményezésére a közel-múltban megalakult az egyháztörténeti műhely, amely igazi fóruma lehet a helytörténészeknek, valamint azoknak a katolikus történetíróknak, akiknek munkái, falutörténetei — egyelőre méltatlanul — az íróasztaljukban porosodnak. A katolikus hívők és az egyházi személyek a jelen életének gazdagítói, mondtotta végezetül dr. Rosdy Pál professzor, akik egyaránt érdekeltek a jövőnk alakításában. Ezért is kívánatos, hogy honismereti helytörténeti munkáik évkönyvekben, más kiadványokban mielőbb lássanak napvilágot.

„Hogy megtaláljuk egymás kezét...”

Dr. Schweitzer József professzor, az Országos Rabbiképző Intézet igazgatója a magyarországi zsidó-

ság történetéről beszélt korreferátumában. Mint arra bevezetőjében utalt, ugyan a zsidó felekezet számarányát tekintve a kisebb vallási közösségekhez tartozik, de az összehasonlítás csak úgy lehet teljes, ha a számok mögött a halott tömegeket is látjuk, azokat, akik a második világháború áldozataivá váltak.

A professzor egyetértett azzal a korábbi megállapítással, hogy a magyar kultúra fejlesztéséhez a honi zsidóság csak az elmúlt másfél évszázadban járult hozzá. Amíg ez megtörténhetett, hosszú időnek kellett eltelnie, ezért is kíván arról az útról beszélni. Római kori sírköveken található zsidó jelképek, korabeli írásos emlékek bizonyítják, hogy e tájon már sok évszázaddal ezelőtt is éltek zsidók. Az ókori leletek arra utaltak, hogy a római seregeket asszimiláló zsidók követték a Kárpát-medencébe.

A későbbi korok földrajzi elnevezései, egyes jogtörténeti emlékek, közigazgatási tisztségek szintén a zsidóság magyarországi jelenlétére adtak bizonyíté-

Látogatás Majkpusztán, az egykori kamalduli szerzetesek felújított cellaházainál

kokat. Később e vallási csoport tagjai közül kerültek ki a Habsburg-ház udvari szállítói, de az 1848-as szabadságharc utánpótlás-biztosítói is. E kereskedők egyúttal a zsidóság szószólói is voltak.

A jogosultságok terén a zsidóság mindig is hátrányos helyzetben volt. Erre szolgált példaként Mária Terézia adórendelete is, amely az izraelitákra nagyobb terheket rótt, mint más vallású társaikra. II. József volt az, aki e tehetőségek, de a világi ügyekben kevésbé művelt emberekből hasznos alattvalókat kívánt formálni. Ennek nyomán rendelték el később a német nyelvű üzleti könyveket, de ebben az időszakban kezdődött az egyes közösségekben az általános iskolai oktatás is.

A reformkortól rajzolódott ki azok a tendenciák, hogy a magyarországi zsidók először is, és kizárólag magyarok akartak lenni, hazájuknak e földet tekintették. A Bach-korszak idején a politikai elnyomás ellenére gazdasági fellendülés következett be. Ez utób-

biban a zsidóság is nagy szerepet vállalt. Így fordulhatott elő, hogy sokan közülük tehetősek lettek, s fiaik már nem elégedtek meg az egyszerű kereskedés, vagy az üzemek kínálta távlatokkal, hanem kiművelt emberfőkként a művészetek, a kultúra területén kívántak érvényesülni. Ez a körülmény eredményezte, hogy ők már a polgárság felé orientálódtak, mind jobban elfordulván a konzervatív megyei közigazgatástól. Befejezésül a professzor a következőket mondta:

„...Tehát a zsidóság jelen van a magyar múltban, abba beépült. Mind-abbá, ami humánus, ami előrevész, ami tudomány, ami tolerancia és testvériség. Azért, hogy megtaláljuk egymás kezét, a múlt tanulságai alapján. Ha nemcsak mi, hanem minden jóhiszemű ember levonja ezeket a tanulságokat, akkor rájön, hogy arányaiban ugyan kisebb, de mégis fontos felekezet aktívan vett részt e múltban, s hasonlóan vállal a jelenből is...”

Tanulmányút

A délelőtti eszmecsere és a kiadós ebédet követően, félnapos tanulmányúttal folytatta munkáját a Honismereti Akadémia. A jelenlévők egy része először a tatai Geológiai Természetvédelmi Területet kereste fel a rekkenő hőségben, (ám azok sem jartak jobban, akik az orosz-lányi bányáuzembe induló autóbuszra szálltak fel: a kora délutáni órákban a hőmérő higanyszála arrafelé is több, mint 30 fokot mutatott.)

A szabadtéri földtani „múzeumban” Steiner Tibor területvezető kalauzolta végig a látogatókat a több mint 100 millió éves kőzetminták között A felszínen látható mészkőhegy — a Kálváriadomb — külvilági melegegynek a Dunántúli-középhegységet alkotó mészkőpusokkal, csak-hogy a „természetes bemutatóterem” Tatán — Közép-Európában egyedülálló módon — viszonylag kis területen található. A legtöbb kőzetmintát a triász, a jura, és a kréta földtörténeti korból származik. A hajdani tenger eróziós hatása, a vulkánkitörések és a földmozgások következtében, egymásra rétegződtek és egymáson elmozdultak a különböző vörös mangánumos, és ammoniteszes és a szürke krinoidés mészkőrétegek, ahol néhány méteres szintkülönbségek akár 20 millió évet is jelenthettek. Erdések és megkövült csiga- és kagylómaradványok, valamint a több ezer éves tűzkőfejű gödrök, amelyekből az ezen a tájon élő ősemberek pattintották kezdetleges fegyvereiket, használati eszközeiket. A legrégebb rétegek a földfelszín alatt a Megalodus-barlangban találhatóak, ezeket a helyi amatőr barlangászok tárták fel.

A következő állomás Majkpuszta volt, ahol az akadémia résztvevői megtekintették az egykori kamalduli remeteszéket. Az üdülővezető kialakított

műemlékegyüttes gondnoka, Kulcsár Emil elmondta, hogy a némbarátok rendjét 1012-ben alapította Szent-Romuald herceg, az Arezzo melletti Campo Maldolo-ban. Magyarországon az első kamalduliak 1695-ben jelentek meg. Esterházy József birtokán, Majkpusztán, a premontrai prépostság romjai mellett 1733-ban alapították meg a rendet, a templom és a 17 db 80 négyzetméteres egyszérmes remetelak építéséhez azonban az egykori főurak és hercegi méltóságok is hozzájárultak. Az adományozók emléket a házak homlokzatára épített nemesi címerek napjainkban is őrzik. A némbarátok bor- és szőlőtermesztéssel, valamint a hittudományokkal foglalkoztak, s évente csupán egyszer — karácsony este — ültek össze megbeszélni közös dolgaikat. II. József 1783-ban döntött a rend feloszlásáról. A hajdani remetelakok a legújabbkori feltárásokig pusztultak, romosodtak. A templom 1802-ben égett le, ma csak a torony őrizi emléket. A közeljövőben itt kilátót alakítanak ki.

A csoport tagjai ezután a nem kevésbé jelentős XIII. századi vértesszentkeresztú bencés apátságot, templomot tekintették meg. A román kori építészeti együttest a XV. században, Mátyás király idején, gótikus kápolnával bővítették, amely a XVII. századig fennmaradt, akkor azonban bontani kezdték, köveit más építkezésekhez használták. Feltárása, és helyreállítása 1964-ben kezdődött, s több régi faragott kőlap azóta eredeti helyére, a kéttornyú, háromhajós templom falába került vissza.

A félnapos tanulmányút Császáron fejeződött be.

(Tudósítottak: Kovács Balázs, Sulyok Kálmán, Veizer Tamás, fotó: Kiss T. József)

Korreferátumok

„Honszeretet, és még egyszer honszeretet!”

Dr. Fabinyi Tibor professzor, az Evangélikus Teológiai Akadémia Egyháztörténeti Tanszékének vezetője örömet, köszönetét fejezte ki, hogy részt vehet az akadémia munkájában. Egyházi szokás szerint Isztonnek adott hálát, s üdvözölte az állami vezetők bölcsességét azért a történelmi jelentőségű nyitásért, mely az utóbbi időszakban normalizálja az állam és egyház viszonyát, hívők és ateisták kapcsolatát. Hozzászólása első részét

a magyarországi evangélikus egyháznak a magyar művelődéstörténetben betöltött szerepéhez fűzte. Emlékeztetett a reformáció közösségtartó, hitújító szerepére a törökidő Magyarországon. Melanschtont idézte, aki a XVI. század végén elismerő levelet írt az evangélikus hitre tért Nádasdy nádor sárvári székhelyére, ahol a korabeli háborúk pusztításai közepett is maradt erő és hit iskolát létrehozni, életet szolgáló tudományt ápolni.

A tatai Kálváriadomb legkülönösebb geológiai képződményével, a júra kor tengeri eredetű mészkőfajtaival ismerkednek az akadémia résztvevői